

Prawo grup spółek w nowelizacji KSH

Ogólne informacje

Na stronach Rządowego Centrum Legislacji opublikowano ostateczną wersję **projektu nowelizacji Kodeksu spółek handlowych**, która ma do polskiego porządku prawnego wprowadzić **prawo grup spółek**. Według zapowiedzi projekt ma trafić do Sejmu już w styczniu przyszłego roku.

Poniżej znajdują Państwo podsumowanie najważniejszych założeń proponowanej regulacji.

Miejsce regulacji: Tytuł I Dział IV: „Grupa Spółek” artykuły od 21(1) do 21(16).

Charakter regulacji: dobrowolny.

Zakres zastosowania: spółki osobowe, spółki kapitałowe a także, **wyłącznie w zakresie spółek dominujących:** spółki z siedzibą poza terytorium RP, spółki publiczne, spółdzielnie, fundacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Regulacji nie podlegają: spółki publiczne jako spółki zależne, fundusze inwestycyjne, jednostki samorządu terytorialnego, Skarb Państwa.

Wejście w życie: 6 miesięcy od ogłoszenia.

Grupa spółek to **spółka dominująca i spółki od niej zależne lub powiązane** posiadające **wspólny interes**, który **realizują w ramach wspólnej strategii** gospodarczej, nad którymi spółka dominująca sprawuje **jednolite kierownictwo**.

**Czym jest grupa spółek
i jakie podmioty ją
tworzą?**

Jak można wejść do grupy spółek i z niej wyjść?

Przez **podjęcie uchwały** przez zgromadzenie wspólników albo walne zgromadzenie spółki zależnej większością 3/4 głosów ze wskazaniem spółki dominującej lub bezwzględną większością, przy zachowaniu kworum 50%. Do wyjścia z grupy wystarczy złożenie oświadczenia spółce zależnej przez spółkę dominującą.

Spółki powiązane muszą dodatkowo wprowadzić do umowy albo statutu informację o uczestnictwie w grupie spółek ze wskazaniem spółki dominującej.

Wobec osób trzecich uczestnictwo w grupie jest skuteczne od momentu wpisania wzmianki w rejestrze przedsiębiorców KRS.

Czym jest interes grupy spółek, którym może się kierować spółka po wejściu do grupy?

Interes grupy spółek to wyodrębniona kategoria **obok interesu spółki**. Jest **interese wspólnym wszystkim spółkom** z grupy a w jego realizacji spółki należące do grupy powinny kierować się **wspólną strategią gospodarczą**.

W projekcie nie przewidziano, by wspólną strategię wykazywać w dokumentach korporacyjnych. Interes grupy musi zostać każdorazowo uzasadniany przez spółkę dominującą wydającą wiążące polecenie.

Kiedy można kierować się interesem grupy spółek a nie interesem spółki?

Tylko wówczas, **gdy nie prowadzi to do pokrzywdzenia** wierzycieli lub udziałowców mniejszościowych spółki zależnej.

W jaki sposób spółka dominująca może sprawować jednolite kierownictwo nad spółką zależną?

Wydając **wiążące polecenia w formie pisemnej** pod rygorem **nieważności**. W poleceniu należy wskazać interes grupy oraz spodziewane korzyści lub szkody, jakie spółka zależna odniesie w wyniku jego wykonania oraz sposób i czas naprawienia szkody.

Odpowiadają oni na dotychczasowych zasadach, jeśli działają bez wiążącego polecenia a przy tym doprowadzą do wyrządzenia spółce szkody.

Jak wygląda odpowiedzialność członków organów, jeśli działają oni w interesie grupy a nie w interesie spółki?

Ich odpowiedzialność (art. 293, art. 300(125) i art. 483 k.s.h.) jest **wyłączona**, gdy do wyrządzenia spółce szkody dojdzie w wyniku wykonania **wiążącego polecenia** na **zasadach** przewidzianych w Kodeksie.

Jak wygląda kwestia wykonania wiążących poleceń?

Kiedy spółka musi odmówić wykonania wiążącego polecenia?

Czy spółka zależna może odmówić wykonania wiążącego polecenia?

Wykonanie wiążącego polecenia mimo istnienia obligatoryjnych przesłanek do odmowy jego wykonania **nie wyłącza odpowiedzialności**.

Wykonanie polecenia następuje po podjęciu uchwały zarządu spółki zależnej, którą należy uzasadnić wskazując co najmniej elementy treści wiążącego polecenia.

Wykonanie wiążącego polecenia jest **zakazane**:

- jeżeli **doprowadziłoby do niewypłacalności** spółki zależnej lub **zagroziłoby** jej wypłacalności
- gdy istnieje **uzasadniona obawa**, że jest to sprzeczne z interesem spółki i wyrządzi **szkodę, która nie będzie naprawiona** przez spółkę dominującą lub inną spółkę zależną należącą do grupy spółek, **w okresie najbliższych dwóch lat**. W określeniu wysokości szkody uwzględnia się korzyści uzyskane w związku z uczestnictwem w grupie w ostatnich dwóch latach (jest to obligatoryjny przypadek tylko dla spółek niebędących spółkami jednoosobowymi)
- **gdy przepisy szczególne nie zezwalają na wykonanie wiążącego polecenia**: w szczególności będą to przypadki, w których spółki świadczą na rzecz klientów usługi w zakresie działalności regulowanej lub którym ustawa nakazuje posiadanie niezależnego zarządu.

W innych niż wskazane przypadkach spółka zależna (inna niż jednoosobowa) **może odmówić** wykonania wiążącego polecenia.

Jest to możliwe z uwagi na klauzulę generalną, która stanowi, że interesem grupy spółek można się kierować **tylko wtedy, gdy nie prowadzi to do pokrzywdzenia wspólników mniejszościowych oraz wierzycieli**.

Przy wykonaniu takiego polecenia decydenci są zwolnieni z odpowiedzialności odszkodowawczej i karnej za szkodę wyrządzoną spółce.

Możliwość modyfikacji zasad odmowy wykonania wiążącego polecenia

Uchwałą o zmianie statutu lub umowy spółki zależnej **można zawęzić przypadki obligatoryjnej odmowy wykonania wiążącego polecenia**. Podjęcie takiej uchwały **wymaga zgody wszystkich udziałowców i wykupienia** przez spółkę dominującą tych niezgadzających się na zmianę.

Kto może powoływać się na interes grupy?

Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, prokurent oraz likwidator.

Uprawnienia i obowiązki spółki dominującej wobec spółki zależnej

Uprawnienie do przeglądania w każdym czasie **ksiąg i dokumentów** oraz żądania udzielenia **informacji**.

Obowiązek rady nadzorczej (zarządu w braku rady) sprawowania nadzoru nad realizacją interesu grupy przez spółkę zależną.

Uprawnienie spółki dominującej do wykupienia udziałowców mniejszościowych spółki zależnej w przypadku posiadania 90% udziału w kapitale zakładowym. (Możliwość wprowadzenia w statucie lub umowie spółki zależnej progu do 75% pod warunkiem wykupienia udziałowców mniejszościowych niezgadzających się na zmianę).

Uprawnienia i obowiązki spółki zależnej w związku z działaniem w grupie spółek

Obowiązek **udzielenia informacji** oraz **udostępnienia dokumentacji**, chyba że **przepisy szczególne** nie stanowią inaczej.

Obowiązek zarządu **sporządzenia sprawozdania** o powiązaniach ze spółką dominującą i wskazania w nim wiążących poleceń.

Roszczenie odszkodowawcze wobec spółki dominującej za wyrządzoną szkodę na zasadach ogólnych a także, gdy wiążące polecenie nie było wydane w interesie grupy spółek.

Ochrona udziałowców mniejszościowych spółki zależnej

Możliwość wyjścia ze spółki zależnej wszystkich udziałowców niezgadzających się na wprowadzenie do umowy spółki lub statutu **zaostrenia kryteriów dla obligatoryjnej odmowy wykonania wiążącego polecenia**.

Ochrona wierzycieli spółek zależnych

Prawo odkupu (*sell-out*) w spółkach kontrolowanych w 90%, realizowane maksymalnie raz do roku, nie wcześniej niż w terminie 3 miesięcy od ujawnienia wzmianki w rejestrze, na zasadach art. 417 § 1 przy odpowiednim stosowaniu art. 418 (1). Możliwość żądania powołania rewidenta do ustalenia ceny wykupu na dzień złożenia wniosku.

Żądanie powołania rewidenta do zbadania rachunkowości oraz działalności grupy.

Roszczenie odszkodowawcze wobec spółki dominującej za doprowadzenie do zmniejszenia wartości udziałów lub akcji w wyniku wydania wiążącego polecenia. Dotyczy tylko spółek, w których spółka dominująca posiada pakiet kontrolny zdolny do zmiany statutu. *Actio pro socio* na rzecz spółki zależnej w przypadku niezrealizowania przez spółkę zależną roszczenia odszkodowawczego.

Roszczenie odszkodowawcze wobec spółki dominującej w przypadku bezskuteczności egzekucji z majątku spółki zależnej pod warunkiem, że bezskuteczność egzekucji wynika z wydawania wiążących poleceń.

Zapraszamy do kontaktu:

Rafał Rapala

Radca prawny, Starszy Partner,
Szef Grupy Praktyk
Transakcyjnych
T: +48 608 444 650
E: r.rapala@kochanski.pl

Aneta Serowik

Adwokat,
Starszy Prawnik,
Grupa Praktyk Transakcyjnych
T: +48 728 432 412
E: a.serowik@kochanski.pl